

SLOVENSKI NAROD

*znaja vsak dan popoldne, izjemno nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petih vrst & Din 2.-, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.-, večji inzerati petih vrst & Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.-. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3d. — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 66, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Italija se sklicuje na načelo samoodločbe narodov

Abesincem naj se omogoči, da se sami izjavijo za Italijo ali pa za abesinskega cesarja — Optimizem glede Lavalove posredovalne akcije v Rimu

Rim, 26. oktobra. AA. Inicijativa predsednika francoske vlade Laval, da se pristopi k reševanju celotnega vzhodno-afriškega problema na novih osnovah, po zatrdanju italijanskega tiska ne izvira iz italijanske strani. Rimski krogi spremljajo Lavalovo inicijativo z velikim simpatijami in s popolnim zaupanjem. Italijanski list zatrjujejo, da vodi Laval to akcijo docela na svojo odgovornost. Prizadeva si prečati angleško vlado, da niso storili prav, ko so angleški delegati v Ženevi molče sli preko argumentov, s katerimi zagovarja Italija svoje pravice v vzhodni Afriki. Laval se strinja s stališče, da Italija, da Abesinija ne predstavlja etnične celote, marveč, da gre za razne etnične grupe, ki so na periferiji Abesinije bile s silo podjarmljene s strani vlade Addis Abebe. Zato bi se morala pokrajina Tigre, Gondar, Harar in drugi prepuštili, da prebivalstvo teh pokrajin samo odloči o svoji usodi. Če bo zmoglo to stališče bo po mnenju rimskih krogov abesinsko vprašanje in ves spor rešen preko noči.

Z uporabo člena 19 pakta Društva narodov bi se lahko doseglo pristane Društva narodov, da Italija okupira nekatere abesinske pokrajine ter tako omogoči Rasu Guksi in drugim abesinskim poglavarjem, da na temelju same, modoločbe narodov izvedejo ljudsko sovanje in vzpostavijo neodvisnost teh pokrajin od sedanje abesinske vlade. Po tem načelu bi se priznala Italiji tudi pravica, da izvede svojo civilizatorno akcijo v onih pokrajinah Abesinije, ki se nečejo več pokoriti abesinskemu cesarju.

Pariz, 26. oktobra. o. Po konferenci z angleškim poslanikom Clarkom je izjavil Laval novinarjem, da so izgledi na mirno rešitev afriškega problema sedaj mnogo bolj povoljni, kakor pa so bili pred par dnevi. Tudi njegov razgovor z italijanskim poslanikom Cerutti, jem so mnogo doprinesli k temu, da je danes zavladal v diplomatskih krogih velik optimizem. Kakor zatrjujejo počenji krogi, je Laval v razgovoru z angleškim poslanikom izjavil, da bo Francija podpirala angleške predloge, ki jih smatra Pariz samo za osnovno nadaljnji pogajanj. Ti predlogi vsebujejo znane legitimne zahteve Italije. Ker je Italija sama predlagala, naj bi se načrte proučil odbor petorice Društva narodov, se s tem vrača vsa akcija v okvir Društva narodov. Pariški diplomatski krogi sodijo, da bodo s tem odstranjene glavne ovire in da bo na ta način mogoče spraviti te predloge v sklad s paktom Društva narodov. Pariški listi poročajo iz Londona, da kljub temu pred parlamentarnimi volitvami v Angliji ni pričakovati nikake rešitve, da pa je več kot gotovo, da bo izvedba predlaganih gospodarskih sankcij odgojena do končanih volitev v Angliji. Med tem se bo, do nadaljevala diplomatska pogajanja in tako v Londonu, kakor v Parizu upajo, da bo dotlej položaj že tako daleč razčiščen, da uporaba sankcij sploh ne bo več prišla v poštev.

Mussolini popušča

Pariz, 26. oktobra. tr. «Oevre» poroča, da je Mussolini pripravljen pristati na dalekosežne koncesije, če se bo dalo s tem doseči, da se ne izvedejo nameravane gospodarske sankcije proti Italiji. Mussolini ne zahteva več, da Anglija kot proti uslugo za odpoklic italijanske divizije iz Libije, kateri bo te dni sledila še druga divizija, umakne svoje vojne brodove s Sredozemskega morja. Pripravljen je tudi ustaviti sovražnosti v Abesiniji za dobo mirovnih pogajanj z Anglijo ter opustiti vse nadaljne transporte italijanskih čet v vzhodno Afriko. Italija tudi ne zahteva več mandata nad provincami Ogaaden, Harar in Tigre, ker bi bilo to težko spraviti v sklad s paktom Društva narodov. Zadovoljila se bo s primernimi

gospodarskimi koncesijami. Za Abesinijo naj bi se uredila neke vrste mednarodne kontrole pod vodstvom Društva narodov. Pač pa zahteva Mussolini, da se Abesinija razoroži in ustanovi

poklicna vojska, v katero bi moral biti dovoljen vstop vsem narodom. Ti predlogi so bili po informacijah lista sporočeni angleški vladi. V Rimu sedaj čakajo na angleški odgovor.

Italijanska ofenziva

Pričela se bo na vseh frontah na dan 13. obletnice fašističnega pohoda na Rim

Pariz, 26. oktobra. o. Dopisnik «Unité» in Hearstovega trusta poroča, da so končane vse priprave za veliko italijansko ofenzivo, ki bi se pričela istočasno na severni in južni fronti ter razbiti južno-abesinsko vojsko, na severu pa jo potisniti iz sedanjih položajev v notranjost Abesinije. Ta ofenziva pa še ne bo odločila o končnem izidu italijanskega pohoda na Abesinijo, ki bo po priznanju italijanskih krogov samih trajal še precej časa. Sedaj gre predvsem za to, da se vzpostavi zveza

Addis Abebe, 26. oktobra. o. Po vesteh iz Hararja in Ogaдена v teh pokrajinah še vedno trajajo nalihi, ki onemogočajo vsako premikanje čet. Računa se, da bo deževje trajalo do konca novembra.

V Italiji ne smejo poslušati tujih radiopostaj

Rim, 26. oktobra. b. Po brzojavnem nalogu bolcanskega prefekta, bodo morali v bodoče vsi lastniki radijev v javnih lokalih sprejemati poročila samo z italijanskimi postaji. Uravnanje aparatov na inozemske postaje na južnem Tirolskem bo kaznovano.

Ustavljena italijanska naročila orožja v Angliji

London, 26. oktobra. AA. Trgovinsko ministrstvo je objavilo prepoved izvoza orožja in streljiva v Italijo. Čeprav so splošno sodili, da ne bo imela nikakih večjih posledic, so vendar ugotovili, da je Italija v zadnjem času naročila večje število letalskih motorjev, orožja, streljiva, svinca, dinamita, bajonetov, konjeniških kopij in tako dalje. Zaradi prepovedi izvoza sedaj naročenega vojnega materiala ne bo mogla prevzeti.

Odhod italijanskega poslanika iz Addis Abebe

Pariz, 26. oktobra. c. Kakor poročajo iz Addis Abebe, je italijanski poslanik grof Vincini izjavil, da bo v soboto dopoldne z rednim vlakom odpotoval v Džibuti.

Umik italijanskih čet z libijske meje

Rim, 26. oktobra. AA. Sinoči je bilo uradno objavljeno, da je vrhovno vojno poveljstvo odredilo, naj se divizija vojaštva umakne iz Libije nazaj v Italijo. Vojstvo bodo še te dni prepeljali v Messina in Neapelj. Italijanska vojska v Libiji se bo tako zmanjšala za 15.000 mož.

Kairo, 26. oktobra. AA. Umik egiptskih čet z meje ob Libiji, se je že pričel. angleške enote pa se še niso umaknile. Kakor znano, so nedavno odšli na mejo, da bi okrepile postojanke egiptskih čet. Med drugimi je na tej meji tudi oddelek angleških oklopnih avtomobilov. Egiptska vlada

ne utemeljuje umika svojih čet s političnimi razlogi, marveč z nerazmerno velikimi izdatki, ki so združeni s prehrano čet v obmejnih krajih, ki so sama puščava. V zvezi s sedanji izkustvi proučuje egiptska vlada možnost proge, ki naj bi jo pokrivalo ob izlivu Nila vezala z obmejnimi kraji proti Libiji. Prav tako proučuje tudi vprašanje novega letališča, ki naj bi ga zgradila v bližini libijske meje.

Napoli, 26. oktobra. w. Parnik «Sannio» je danes odplul v Libijo, da bo prevzel prevoz one divizije, ki jo je Italija odpoklicala v domovino.

Črnci se dramijo

Važno opozorilo angleškega kolonialnega strokovnjaka — 40 milijonov črncev v Afriki je solidarnih z Abesinijo in proti nevarnost, da se dvigne v njeno obrambo vsa Afrika

London, 26. oktobra. «Times» objavlja dolg članek sira Hescatta Bela, dolgoletnega guvernerja v raznih angleških afriških kolonijah, ki velja za najboljšega poznavalca afriških zadev. Pred dvema dnevoma se je vrnil s svojega večtedenskega študijskega potovanja po Afriki. V svojem članku pravi, da je italijansko-abesinski konflikt izrazil silno ogorčenje med vsemi plemenimi črncem v Afriki. Brez razlike narodnosti in pokrajine so vsi črnci solidarni z Abesinijo, ki je poslednja neodvisna afriška država, ki sedaj z orožjem brani svojo neodvisnost. Po afriških tržiščih, koder se z vseh krajev stekajo karavane, po trgovinah in po palačah uglednih emirjev ne govore o nič drugem, kakor samo o nepravici nem napadu evropske velesile na Abesinijo kakor označujejo italijansko-abesinski konflikt. V vseh pokrajinah tropske Afrike silno narašča nezadovolženost proti Evroncem. Propagatorji solidarnosti črnh plemen pripovedujejo, kolika nevarnost preti vsem črncem, ako bo Abesinija v tej vojni podlegla.

Boje se, da bodo potem Evropci povsod izpodirali črnce in jim odvzeli celo zemljo. Sir Bel izraža bojazn, da bo ta propaganda, ki se silno širi, zanetila požar v vsej Afriki, ako evropske sile ne bodo skrajno oprezne in ako ne bodo našli poti in sredstva, da se abesinski spor čimprej spravi s sveta. Angleško vlado opozarja na to, da gre za tih 40 milijonov črncev, ki bi mogli postati skrajno nevarni, ako se predramijo in združijo. Britanske kolonije bi bile v tem primeru tako rekoč izkoristene. Zato naj angleška vlada izkoristi vsako priliko, da prepriča črnce v svojih kolonijah, da Anglija obsoja postopanje Italije in da stremi po pravični rešitvi tega spora.

Nov ženski red

Vatikan, 26. oktobra. AA. Sveti oče je dovolil ustanovitev novega ženskega verskega reda, v Abrahah pri Neaplju. Članice tega reda se bodo imenovala »male služabnice Kristusa Kralja«. 18 mladih deklet, ki so prve stonile v red, je že sklenilo ustanoviti zavetišče za stare in onemogle ljudi.

Kongres francoskih radikalnih socialistov

Kongres je pred razpravo o političnih vprašanjih počastil spomin blagopokojnega kralja Aleksandra

Pariz, 26. oktobra. AA. Na kongresu radikalno socialistične stranke je imel šef stranke minister g. Herriot velik govor, v katerem je orisal splošni mednarodni politični položaj v zvezi s francosko akcijo v Društvu narodov. Med tem pregledom mednarodnih političnih dogodkov, je g. Herriot izrekel jugoslovenskemu narodu priznanje. Omenil je lanskoletni uspeh Društva narodov in s tem v zvezi poudaril, da je še v živem spominu vseh Francozov grozno zločinstvo, ki je bilo izvršeno v Marseillu 9. oktobra 1934. Tedaj je bil tamkaj umorjen velik kralj prijateljskega naroda. Zamislite se v iskreno bolelost in gnev junakega in viteškega jugoslovenskega naroda. Društvo narodov se je po zaslugi vzvišene hladnokrvnosti in modrega zadržanja jugoslovenskega naroda in njegovih voditeljev posrečilo, da je preprečilo obnovo strašne in grozne evropske vojne, ki bi bila zahtevala strahovite žrtve.

Herriot se je zahvalil Društvu narodov, obenem pa tudi jugoslovenskemu narodu, ki je s tem dokazal, da je eden najkulturnejših in najbolj civiliziranih narodov v Evropi.

Herriotova izvajanja so prisotni na kraju nagradili z burnimi aklamacijami. Kongres je nato prešel na strankarska vprašanja. Na dnevnem redu so bila važna gospodarska in finančnopolitična vprašanja. Predsednik poslanskega odbora za zunanje zadeve poslanec Bastid, ki mu je poverjena sestava poročila o zunanji politiki na kongresu, je predlagal kongresu načrt resolucije, ki jo je pristojni odbor stranke že potrdil. Ta resolucija se glasi:

Zvesta prisrčnim odnosom, ki jih skusa francoska politika ustanoviti in podpirati s čim večjim številom držav brez ozna na njihovo notranjo politično ureditev, in željo, da ne reče nobene neprijazne besede o kakršnemkoli narodu, ker je prepričana, da se je po mnenju stranke treba prav tako odločno postaviti v bran proti vsakemu poskusu tujega poseganja v francoske zadeve, ker mora Francija vse svoje sklepe sprejemati v popolni samostojnosti, potrjuje radikalno socialistična stranka svojo zvestobo napram politiki mednarodnega sodelovanja in kolektivne varnosti, ki ji je sedež v Ženevi.

Angleži proti odgoditvi sankcij

London, 26. oktobra. AA. Reuter poroča: V angleških krogih so mnenja, da bodo sedanji poizkusi vzpostaviti miru v vzhodni Afriki prehitro izginili in da zato ni mogoče misliti na odložitev sankcij. V Londonu naglašajo, da je mogoče razpravljati samo o rešitvi, ki bi ustrezala tako DN, kakor Italiji in Abesiniji. Kljub poročilu o umiku ene italijanske divizije iz Libije angleški uradni krogom in znana nobena namera, da se odstranijo pojačanja, ki so bila zbrana v Sredozemskem morju.

Oslo, 26. oktobra. AA. Norveška vlada

da je sklenila izvajati finančne sankcije proti Italiji.

Stockholm, 26. oktobra. AA. Švedska vlada je danes sprejela sklep o dnevu, ko bo začela izvajati sankcije proti Italiji. Javnost bo o tem obvestila šele potem, ko svoj sklep sporoči glavnemu tajništvu Društva narodov.

Haag, 26. oktobra. AA. Nizozemska vlada je sprejela predlog belgijske vlade glede stalnih stikov med Belgijo in Nizozemsko o izvajanju sankcij proti Italiji.

Cerkev vodi propagando za vojno posojilo

Rim, 26. oktobra. z. Tisk beleži z vidnim zadoščanjem, da je cerkev razvila živahno propagando za uspeh razpisane petprocentnega notranjega posojila, katerega izkupicek se bo porabil za vojne operacije v vzhodni Afriki. Cerkvene oblasti so vso duhov-

ščino in vse verske institucije poblašile, naj naložijo vse svoje vrednostne papirje v novo vojno posojilo. Obenem so naročili duhovščini na deželi, naj s priznice poziva prebivalstvo, da bo čimbolj podpisovalo to posojilo.

Novi člani Državnega sveta

Beograd, 26. oktobra. p. S kraljevim ukazom sta na predlog ministrskega predsednika imenovana za člana Državnega sveta Nikola Kovačević, direktor gimnazije v Nikšiću in dr. Miloš Nedić, odvjetnik v Beogradu. Vpokojen je državni svetnik dr. Rudolf Srdelić.

Sneg v Nemčiji

Draždane, 26. oktobra. z. Včeraj in v noči na danes, je v Krkonosih, Lužici in Vogtlandu zapadel sneg, do srednje gozdne lege. Prav tako je v Harzu zavladala prava zima.

Narodno obrambna dneva

Ljubljana, 26. oktobra. Obveščamo vsa društva, ki se obračajo na nas radi točk nagovora pri akademiji, govora pri zborovanju, vsebine resolucije in drugih navodil, da bodo tekom tega nastopnega tedna natiskani celotno vsi govori, teksti resolucije, vzorci prošenj na oblasti i. t. d. Vse pošljemo vsem prav gotovo in pravočasno. Spored je sledeči: 1. V soboto, 9. novembra, med 19. in 20. uro bo dan znak začetka narodno-obrambnih dni s kresovi po hribih. 2. Ob 20. uri se organizira v primernih prostorih akademija s približno sledečim sporedom: a) Uvodni govor, v katerem govornik obrazloži namen akademije in narodno-obrambnih dni. b) Primerni dramski prizori, recitacije, deklamacije, pevске in glasbene točke, simbolični nastopi in slično. c) Državna himna. 3. V nedeljo, 10. novembra, predpoldne, naj narod napolni božje hrame in naj dvigne roke k Vsemogotnemu za pokoj duš za svobodo padlih junakov in boljše usodo teptanega našega naroda za mejami. 4. Po opravljenem cerkvenem obredu manifestacijsko zborovanje s sporedom: a) Pri-

Zobni kamen škoduje!

Zobni kamen škoduje!

Zobni kamen odpravi

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

Borzna poročila.

Inozemske borze
Curih, 26. oktobra. Beograd 7.—, Pariz 20.295, London 15.13, New York 307.875, Milan 25.—, Madrid 42.025, Amsterdam 208.925, Berlin 123.—, Budaja 56.75, Praga 12.23, Varšava 52.90, Bukarešta 24.80.

Razmah smučarstva koristi kmetu

Kaj pravi generalni tajnik JZSS Joso Gorec o potrebi zaštite smučališč

Ljubljana, 26. oktobra. V četrtak smo morali načeti vprašanje, kakršna so v drugih državah že zdavnaj rešena. Drugje odpirajo smučarjem poti, pri nas jih zapirajo. V drugih državah podirajo plotove, pri nas jih postavljajo. Kakor da se branijo največje sovražnike, nekateri posestniki branijo smučarjem dostop na svoja zemljišča celo z žičnimi ovirami. Glas po zaščiti smučališč je bil torej zelo potreben. Toda apel, da je treba dati smučarjem prosto pot, ni bil naperjen predvsem za zaščito njihovih interesov! Razmah smučarstva je v interesu našega kmeta, česar ni treba več dopovedovati večini naših kmetov. Toda baš to vedno moramo opozoriti na njih, ve največje škodljivce, na tiste izjeme med njimi, ki s svojo slepo zagrisenostjo škodujejo celim okrajem. Nismo se postavili na stališče, da bi zagovarjali le smučarstvo samo na sebi, toda v interesu našega kmeta je, da ga zagovarjamo. Obrnili smo se na glavnega tajnika JZSS J. Gorca, da nam pove, kako zastopa naša vrhovna zvezna športska organizacija interes smučarstva v tem pogledu.

G. tajnik ima izredno bogate skisneje iz borbe proti nerazumevanju za razvoj športa in zlasti za razmah smučarstva. Nobena športska panoga si ni tako težko utirala poti med ljudstvo kakor smučarstvo. Kljub temu so pa ljudje v splošnem kmalu spoznali, kako velike koristi jim lahko prinese smučarstvo ter so se zelo hitro »gospodarsko« izsolali. V zadetku so sprejemali smučarje zelo gostoljubno, dajali so jim stanovanje in hrano izredno poceni. Ščasom so se pa naučili računati. S tem pa ni rečeno, da odirajo smučarje, pač pa, da se pravilno zavedajo koristi tujeskega prometa. Ako pa ljudje mislo takoj znali ceni pomena smučarstva za tujski promet, vseeno niso bili sovražniki smučarstva. Odkrito so pa začeli metati polena pod noge smučarjem nekateri posamezniki, ki radi pokazujejo, da so vsamogojni lokalni magnati, nekakšni kralji na Betajnovi ki počno vse, kar hočejo in ki v svoji samoplačnosti in ki v svoji samoplačnosti in samogojnosti prikažejo, da se bo ves svet ravnal po njih in ne oni po njem. To so navadno sosede smučarskih postojank, ki bi radi dokazali vse sosedski, da so neomejeni gospodari nad njo in da raje škodujejo vsem, kakor jim koristijo s tem, da bi dovolili stopiti na svoje nedotakljive zemljišče. In sami bi radi imeli vse koristi od smučarjev, če ne, pa hočejo smučanje ustaviti. Nekateri se pa čutijo zopet pri zadržanih drugih in se hočejo maščevati nad smučarji. Vse pa vodijo le maščevalni, odnose sebični razlogi ter se bore proti smučarjem brez vsake moralne opore.

Sportni delavci iščejo že del časa pri merem izhod, kako bi odstranili to oviro smučarstva. Začeli so proučevati razmere v drugih državah. Obrnili so se na švicarje, saj je v Švici smučarstvo izredno razvito in je tudi tujski promet sam na sebi najzdravnejši, švicarji so jim odgovorili, da smučarstvu pri njih niso delali takšnih ovir, da bi bilo treba zakonsko zaščititi smučališča. Pač pa je v švicarskem civilnem zakoniku določeno, ki se lahko praktično uporabi za zaščito smučališč, namreč, da so alpske pokrajine ter pašniki dostopni vsem. Za doline ta določba ne velja. Toda tudi v dolinah smučarjem povsod na roke. V letovskih krajih, kakršni je n. pr. pri nas Kranjska gora, so občine sprejele posebne določbe, da je zaščiten smučarstvo in da ne trpe tudi interese posestnikov. Tako n. pr. pozimi podro ograje na zemljiščih, kjer bi ovirale smučanje, in jih postavijo zopet spomladaj. Pač pa je bilo tudi nekaj primerov, da so se kmetje pritožili zaradi škode, ki so jim jo poplajali po ugotovitvi komisije. Toda kot rečeno, v splošnem ni potrebe, da bi zakonsko zaščitili smučališča, zato imajo le posamezne občine urejeno to zadevo z določbami, kjer se pač kaže potreba.

Tudi pri nas bi bil najboljši izhod, da bi posamezne občine same uredile to stvar. Gre predvsem za njihove interese. Ako ima večina občanov koristi od tujeskega prometa, od razmaha smučarstva, tedaj pač mora občina štiti svoje interese pred škodljivci splošnosti. Naš kmet, kakor kmet sploh, ima smisel za gnojni stran tudi pri tujkem prometu. Spoznal je, da lahko proda smučarjem vsej za

skromen izkupiček, prigrizek ali da jim nudi prenočišče itd.; če pa že nima neposredno koristi od smučarjev, pa lahko proda živila v gostilne ali smučarske postojanke. In kmet potrebuje zdaj tako kervavo denar! Če so med kmeti redki posamezniki, ki zametujejo te koristi, večina ne more in ne sme mirno trpeti, da bi jim odganjali smučarje. Občina se mora zavedati, da ji bodo gostje obrnili hrbet ter šli tja, kjer bodo našli več gostoljubnosti in razumevanja, ako ne bodo stopili škodljivcem na prste. Zato pač uvideti, ni mogoče ne bodo dopuščali, da bi delali posamezniki škodo vsej občini in bodo skušali urediti stvar sami med seboj.

Da smučarji ne delajo škode na njivah.

Hram slave in naša sramota

Staro pokopališče pri Sv. Krištofu je postalo nekakšna gmajna

Ljubljana, 26. oktobra. Pred dnevi je bila komisija na našem starom pokopališču. Sklepali so o zaščiti nagrobnikov naših zaslužnih mož. Ugotovili so izredno žalostno stanje starega pokopališča in najhujeje je, da so slabo ohranjeni tudi spomeniki, ki bi jih bilo treba zaščititi ter da celo mnogih spomenikov, ki so v seznamu zaščitenih nagrobnikov, ni več na pokopališču. Manjka 45 nagrobnikov! Deset so jih baje prenesli na novo pokopališče, toda kam so izginili drugi?

Zadeva je pa še mnogo bolj žalostna, kakor se zdi na prvi pogled. Mnogi znaki namreč kažejo, da je več nagrobnikov porušenih, mnogi so pa namenoma poškodovani. Značilno je, da so poškodovani baš zaščiteni spomeniki. Tako je n. pr. obtočena plošča na Čopovem spomeniku, z Vodnikovga spomenika je pa ukradena vaza. Najhuje se je kradlo na debelo takrat, ko je bilo rečeno, da je treba odstraniti spomenike ali jih pa bo uporabila pokopališka uprava. Tedaj so povečavali cerkev. Precej nagrobnikov so vžigali v novi del cerkve. Na pokopališču so pa hodili razen poklicanih tudi nepoklicani. Mnogo nagrobnikov je »dobilo noge«. Tu in tam so celo s herostratsko vneto podirali grobnice. Nihče si ni delal skrbi zaradi tega, če so pri tem poškodovali tudi sosedne spomenike. Pokopališče je postalo nekakšna gmajna. Človek se zgrozi, ko pomisli, da so med nami takšne hijene. In ali si morete misliti hkrati večjo in trpkijo ironijo od tega, da nameravamo v dogledni bodočnosti baš na tem pokopališču postaviti hram slave, slovenski panteon? Na torišču, kjer so divjali vandali kakor hunska vojska, na kraju, kjer je skoraj na vsakem koraku sled naše sramote! Ali naj se prištevamo med civilizirane tiste gospode, ki so kradli na pokopališču marmorne plošče, da so si iz njih delali mize v svojih vrtnih lopah?

Sram nas je govoriti o tem, toda žalostno je bilo tudi, da smo k vsemu temu prizanesljivo molčali. Marsikdo bi mislil,

še manj pa na pašnikih, je nedvomno. Tega ni treba še posebej naglašati; lahko pa opozorimo na zelo značilen primer, ki najlepše dokazuje, da smučarji ne napravijo nobene škode, čeprav jih je na smučališču toliko, da zgrgnejo sneg do zemlje! Ogledajte si naše smučališče v Tivolju, kjer je pozimi takšen naval smučarjev, da se sneg premeša z zemljo in je zemlja preobara klastro globoko! Ali ste opazili kako lepa trava zraste spomladaj, čim skoraj sneg? Človek bi sodil, da tej senolišči še celo koristi smučanje.

Sicer je pa to samo prehodni pojav, da posamezniki hočejo škodovati razmahu smučarstva. Tudi med kmečko mladino je že mnogo prijateljev smučanja in nedvomno med njo ne bo več takšnih staro, kopitnežev in samoplačnežev, kakršni se hočejo še zdaj postavljati po robu duhu časa ter napredku smučarstva. Zato nam ni treba delati si posebni skrbi glede razvoja smučarstva.

Vedrega obraza mi je stisnil roko G. Gorec ob slovesu in vedro se je zopet vrnil delat. Sezona se bo kmalu začela. Da, smuč v novo sezono in nove čase!

LES, STEKLO, KOVINE

VIM

čisti izvrstno

vo vaših malih živali, v letu 1936 kalersne se ni bilo pri nas. Rejski pokret je v polnem razmahu in tudi država sama podpira rejce pri njihovem stremljenju za širjenje umne reje malih živali.

Prvi Sloverec pravoslavni svečenik

Ljubljana, 26. oktobra. V Beogradu je izšel te dni z dovoljenjem patriarha Varnave in sv. erihirjejskega sinoda »Prvi molitvenik za slovenske pravoslavne kristjane«, ki ga je spisal o. Gorazd Dekleva — prvi Sloverec, ki je postal pravoslavni duhovnik. O. Gorazd Dekleva (preje Milan Tugomir) je rodom iz Opatja. Gimnazijo je dovršil na Sušaku, stopil nato v železniško službo ter služboval kot prometni uradnik v Stični, Brezovici in Tivolju. Železniškim uslužbencem, številnim znancem in prijateljem, je bilo težko, ko je njih idealni tovariš g. Milan Dekleva podal ostavko na državno službo, stopil v pravoslavje in se odločil za duhovniški — meniški stan.

Odsel je v manastir pri Krušodolu na Fruški gori in postal pravoslavni jeromonah. Lani je imel novo mašo, sedaj pa nastavlja pravoslavne bogoslovne študije in v Beogradu. Slovenskim pravoslavcem kristjanom je sedaj spisal prvi molitvenik s lepim posvetilom večnemu spominu Viteškega kraja — mučenika.

Naše gledališče

DRAMA
Začetek ob 20. uri
Sobota, 26. oktobra. Frak ali Od krojačica do ministra. Iven. Zdržane dramske cene.
Nedelja, 27. oktobra. Ob 15. uri Direktor Campa. Iven. Zdržane cene. Ob 20. uri Tuje deke. Iven. Zdržane cene.
Ponedeljek, 28. oktobra : Zaprto.
OPERA
Začetek ob 20. uri
Sobota, 26. oktobra : Mam'zelle Nitouche. Premiera. Iven.
Nedelja, 27. oktobra. Ob 15. uri. Boccazio. Iven. Gledatelo znižane operne cene. Ob 20. uri. Mam'zelle Nitouche. Iven.
Ponedeljek, 28. oktobra : Zaprto.

Novo delo J. Špicarja

»Magister Johannes in njegova vera« Le. genda v treh dejanjih, spisal Jakob Špicar. Sokolsko društvo na Jesenicah odprlo novo gledališko sezono dne 1. novembra ob 20. uri s legendo v treh dejanjih. »Magister Johannes in njegova vera«, ki jo je napisal znani pisatelj, nacionalni in kulturni delavec g. Jakob Špicar iz Radovljice, o svojem novem delu pravi pisatelj:

»Kot je že tradicija naša, da smo pri nas za praznik Vseh svetih mislili, da morajo igrači kaj žalostnega, se je uprizarjala povod znana igra »Judenburg« in njegova hika. Lani pa sem dobil od voditelja nekakega diletantkega odra pobudo, naj napišem kaj primernega za ta čas, da bomo imeli domačo igro in da bomo lahko odložili »Judenburg« v arhiv, vsaj za nekaj časa. Težko je pisati priljubljene stvari, posebno če jih javnost smatra za priložnostne in misli, da za druge prilike v splošnem niso prikladne. Zato sem se odločil, da napišem igro, ki bo uporabna vedlej, ki pa ima tako snov, da se prilaga času. Ki zahteva resnega reportarja. To je bil vzrok da sem spisal legendo, da bi bila iz snovi lahka nastala zgodovinska drama. Mogoče bo kaj od

rom ustrezno, ako ne, potem pa naj pride spet »Judenburg«, ki je star že nad sto let in naj jih doživi še sto, če je ljudska duša navdušena zanj. Pa kaj bi se govorilo o stvari, dečo si ogledate na odrin o njem sodite!

Predstava se ponovi v soboto, 2. novembra ob 20. uri in potem v nedeljo ob 15. ob znižanih cenah. Pridite tudi za, nanj posestniki. Po nedeljski uprizaritvi bo v Sokolskem domu družabni večer za posetnike, ki bo trajal do odhoda večernih vlakov. Pri družabnem večeru bo so. deloval društveni salonski orkester.

70letnica vrlega moža

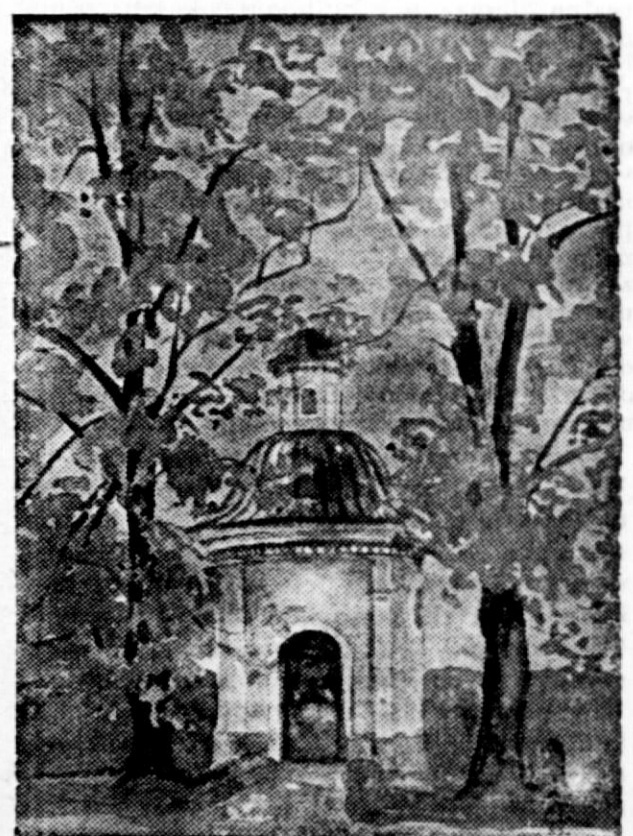
Ljubljana, 26. oktobra. V krogu svoje rodbine je te dni skromno in tiho praznoval 70-letnico rojstva daleč neokrožni in splošno spoštovani bivši vinar tobačne tovarne g. Karol Lavrenčič. Jubilej je bil rojen 22. oktobra 1866. v prijaznih Račah pri Mariboru. 20 let pozneje so ga vtrkali v vojaško suknjo in je služil pri dragoncih v Gradcu. Po končani vojaški službi je nastopil mesto vinarja pri ljubljanski tobačni tovarni. Pred petimi leti je po 45-letnem službovanju stopil v zaslužni pokoj. G. Lavrenčič je vzgojil 9 otrok, 5 sinov in 4 hčerke, ki vsi zavzemajo praz ugledna mesta.

Karol je bil vedno vesten in marljiv v službi, tako je bil tudi izvesten gasilski organizator. Dolga leta je bil načelnik gasilke čete tobačne tovarne, vzoren vodja, možna vedno prevlečen starešina in dober tovariš. Številnim čestitkam k lepemu jubileju se pridružujemo tudi mi, želijo, da bi preživel ves svojega življenja zdrav in zadovoljen, kakor je sedaj.

Judenburg — 10. november

Ljubljana, 26. oktobra. Taka je kapetka, ki so jo zgradili Judenburžani našim vojakom, ki čakajo vstopa v tuji zemlji. Z žalostjo v srcu so jih spominjali na jim želimo, da bi jim bila taje srečljiva hika.

Pohitimo v čim večjem številu na grob sorojakov in jim povejmo tudi v imenu svojcev, ki so iz kateregakoli vzroka ne morejo udeležiti blagoslovitve spomenika 10. novembra, da niso pozabljeni in da jih ljubimo prav tako, kot tedaj, ko smo si zadnjič segli v roke — v slovo za vedno.

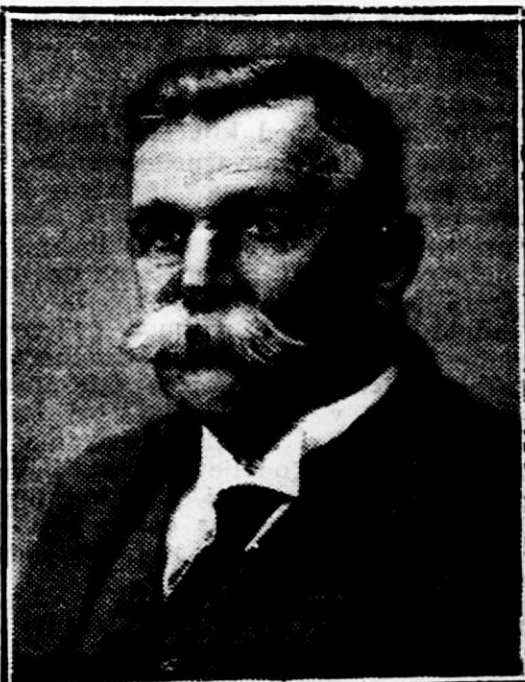
Grobica v gostoljubni tujini leži. Ziva luč v naših molitvah gori! Vsem, ki so že prispevali za spomenik, iskreni Bog plačaj! Ostalo, na katere smo se obrnili pisмено in se še niso odzvali, pa lepo prosimo, da žrtvujejo, kolikor pač morejo. Prispevke je nakazati do 1. novembra na »Sokolski ordinarij« v Ljubljani.

Prijavo zaradi udeležbe je poslati pisarni g. dr. Kamušica, odvetnika, Tavčarjeva 10. Znesek 150 Din pa na »Zadružno zvezo v Ljubljani« s pripombo »Judenburg« in točnim svojim naslovom. Potožnico Z. Z. se dobi pri vsaki hranilnici. — Odbor za odkritje spomenika judenburškim slovenskim vojakom.

— Potožnico avtorstveni list v Benedikt in Padovo bo od 10. do 14. novembra. Če na voljo in potni list Din. 420.— za os. bo. Prijave pri »Potožnik« v Ljubljani do 5. novembra.

Matevž Hartman umrl

Ljubljana, 26. oktobra. Ze dolgo smo pogrešali Matevža Hartmana, saj ga ni bilo od februarja na spregled v gostilniške prostore pri Figovcu, in vedeli smo, da je hudo bolan. Kljub temu je danes Ljubljano presenetila vest, da je smoti priljubljeni gostilničar za vedno zatisnil oči.

Matevž je bil doma iz Sune pri Skofji Loki, kjer se je rodil 18. septembra 1866. Drajnarjev Matevž — tako so mu po domače rekli — se je šolal doma, nato je šel pa v svet. Poln praktičnega znanja in bogat na izkušnjah se je vrnil v domovino in služil pri »Stari postki« v Kranju. Skromen, delaven in varčen si je prihranil nekaj premoženja in pred 35 leti je prevzel staroznano Figovčovo gostilno, last Knezo-vih, v njem. Ze pred pokojnim Matevžem, Hartmanovim prednikom, ki je bil tudi doma iz Poljanske doline, je Figovčeva gostilna slovela, a v Hartmanu je naša gospodarja, ki je njen sloves še bolj povzdignil. Pri Figovcu je bil vsak vedno dobro postrežen in radi so se tam shajali tako meščani kakor kmetje, ki so tam po sedavalci zlasti ob tržnih in sejnskih dneh. Kmetje so Matevža cenili, saj jim je znal vedno pametno svetovati in posredovati pri kupcih, tako da je često odločala njegova beseda.

Matevža, vedno vedrega, dobrodušnega gostilničarja, bo pogrešal vsak, a zlasti si

romaki, še bolj pa razna naša društva, ki jih je podpiral ob vsaki priliki. Za pokojnim žaluje sin Ciril, hčerki Helena in Fan-ži. Na zadnji poti ga spreminjo v nedeljo ob 15. iz hipe žalosti, Tyrševa cesta 15, na pokopališču k Sv. Križu.

Naj mu bo lahka domača gruda, ugledni rodbini naše sožalje!

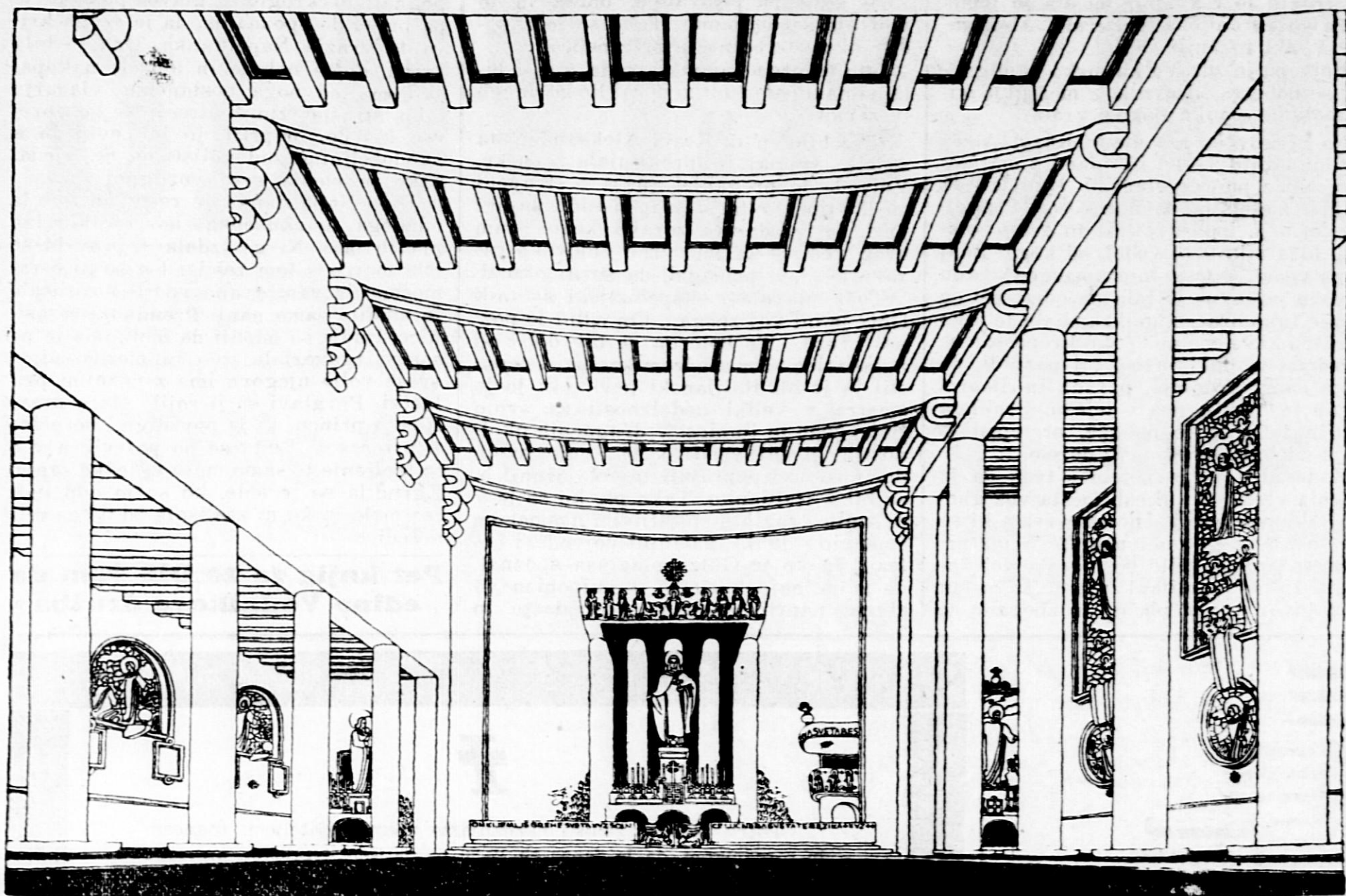
Za perutninarje

Ljubljana, 26. oktobra. Umen perutninar temeljito izveži, kar je še lepših dnevov, da vedno pregleda, osmaži in prebeli prostore, v katerih prebiva perutnina. Razkuži tudi vse krmilo, ne posode in napajalnice, pripravljati pri merno prašno kopel, temeljito očisti in razkuži gnezd, da se ne zarode uši. Poleg tega skrbi za pravilno prehrano svojih živali, bodisi glede kakovosti kreme, kakor tudi glede časovnih obrokov podajanja hrane. Jartice že neso in potrebno je urediti nemo kontrolo.

Točna navodila o tem prejmejo rejci v največji številki edinega res strokovnega lista: REVEG MALIH ŽIVALI, ki je ravnokar izšla za mesec oktober. Poleg še poprej omenjenega strokovnega oddaja se nadaljuje v listu razprava: O zastruženosti pri perutnini, izpod peresa dr. Kocjana. V poljudnem članku opisuje rejci golobov pismo g. Potofin. Zanimiv je članek rejca angorskih kancov, g. Dromovskega iz Kočan v Vardarici benevini med tem ko povzbuje naš domaći strokovnjak na tem polju g. Kuntara rejce o pravilnem sortiranju volne angorske kumca. Kako namočimo mlade kanarčke globoko petje, se postavlja lahko vsak rejec kanarčkov iz članke našega strokovnjaka g. Kelnarika. Daje je za stopanje tudi ovjereja in konjereja po svojih priznanih strokovnjakih g. Hladniku in Krištofu, g. Gorup iz Celja pa nadaljuje z navodili za pravilno dressuro psa. Zastopane so tudi ribice s članom g. g. Savinjskega. Članke kraste izvirne ali, ke z razstave Gorenjskega rejca v Kranju in iz Jesenjskega. Slode nadalje duš, števne vesti razna poročila in obvestila, dopisi, in tržne cene, pa tudi za zabavo je poskrbljeno z raznimi ugankami in razpisil daril. Iz obvestil povzamemo, da se že sedaj pripravlja na 1. Zvezno razsta-

Nova cerkev na Kodeljevem

Notranjost cerkve sv. Terezike, ki bo stala na vogalu ceste ob Ljubljani in ceste ob Mladinskem domu

Ljubljana, 26. oktobra. Pretekli teden so pričeli z gradbenimi deli za novo veliko cerkev sv. Terezike na Kodeljevem v Ljubljani, ki bo prva posvečena tej svetnici v Jugoslaviji. Cerkev je bila zelo potrebna, ker kapela salezijanskega Mladinskega doma že dolgo časa ni ustrezala neprestano in hitro rastoči četrti, ki je vznikla po osvojenju na nekdanjih travnikih barona Codellija.

Nova cerkev bo stala na vogalu ceste ob Ljubljani ter ceste ob Mladinskem domu tako, da bo z obstoječim domom tesno povezana. Glavni vhod bo s stranske ceste, ki je malo frekventirana in bo še posebno ob nedeljah lahko služila ljudem za zbirališče. Pred glavnimi vhodi se razprostira obsežna pokrita lopa, na mogoč, nih stebrih sloneča za čakanje vernikov ob slabem vremenu. Od tu je na desno tudi vhod v enonadstropno stavbo namenjeno kongregacijam in bodočemu župnemu uradu.

Glavni vstop v cerkev je zavarovan z globokimi zidanimi veterniki, od koder se na levo stran odpira pogled v pod 40 m visokim zvonikom ležečo bodočo krstno kapelo. Glavni vernikom namenjeni prostor je dolg 26 m ter ravno toliko širok in deljen z dvema vrstama stebrov na tri ladje od katerih je srednja široka 12 m. Leva stranska ladja je 6 m visoka in ima razmeroma mala okna, da bo kolikor mogoče zavarovana pred severnimi vetrovi, srednja ladja je visoka 12,5 m desna pa 10 m, da bo ob južni strani imela velika okna, ki bodo dajala celi cerkvi mnogo

svetlobe in obilico solca, kar bo cerkveni prostor še prav posebno pozimi napravljalo vesel in prijeten. Prezbitarij je zelo velik, z visokoležečim vernikom nevidnih oken bo dobival zelo mnogo svetlobe, da bo svetlejši od cerkvenega prostora, temnejši slavolet ki loči oba prostora bo ta svetlobni efekt le še podčrpal. Levo prezbitarija se na istega veže druga cerkev, velika kapela za gojence zavoda, ki bo popolnoma ločena od cerkvenega prostora za vernike. Imela bo svoje vhode iz nove veže Mladinskega doma in bo vsebovala 450 sedežev. Desno prezbitarija je cerkvena pisarna in zakristija z direktnim dostopom na prižnico. Tudi pevski kor je zelo razsežen, zvonik ima nad krstno kapelo še šest nadstropij, v vsakem po eno sobico namenjene za garderobo pevcem za shrambo godal in not. za pogonske motorje zvonov, za uro in drugo, v sedmem nadstropju bodo pa obešeni zvonovi.

Pod desno stransko ladjo, v višini nižje ležečega dvorišča se razprostira velika igralna lopa za slučaj slabega vremena, kjer bo nameščen tudi manjši oder z vsemi postranskimi prostori.

Naša slika nam prikazuje notranjost cerkvenega prostora gledanega iz glavnega vhoda. Arhitektura je enostavna in učinkuje s svojo prostoto in ravno linijo. Težišče vsemu prostoru je glavni oltar z baldahinom slonečim na petih mogočnih stebrih. Arhitektonsko podnožje tvori oltarju široko potegnjena obhajalna miza z predležečimi stolicami. Stranske ladje

poživljajo slikana okna, ki bodo dajala celému prostoru poseben čar. Stropi vseh ladij bodo leseni, temno luženi, deloma pozlačeni in poslikani. Ti bodo k akustiki prostora mnogo doprinesli, tudi stene so iz istega razloga členjene s profili okoli oken, prostor sam se je pa s stebri delil v tri prostore da se odbijanje glasu oblaži na najmanjše.

Stene bodo iz grobo naštrkanega ometa v toplih barvah, stebri in podstavki sten pa iz temnega, leščenega umetnega kamna. Enako notranjosti bo tudi vsa zunanost enostavna toda v harvi in liniji plemenita in bo učinkovala predvsem s posrečeno grupacijo stavnih gnot. Dve veliki daleč vidni plastiki bosta poživljali fasado, nad vhodom 6 m visoka Marija, vrh stolpa pa 4,5 m visoki k molitvi vabeči angelj.

Arhitektonska zasnova je skrajno praktično rešila težak problem salezijanske zavodne cerkve, pri kateri sta na en prezbitarij navezani dve cerkveni dvorani, ter ga harmonično vezala z lepim idealom sedanjega časa, ko skuša arhitekt vso lepoto stavbe izraziti le s čisto linijo, pristno uporabo gradiva, menjajočimi svetlobnimi efekti ter s skladnim učinkovanjem barvnih odrazov. Vse to se je zavodnemu arhitektu Ing. Hermanu Husu, ki je projektiral to odlično stavbo v polni meri tudi posrečilo. S to stavbo bo velika Ljubljana zopet obogatela za umetnostni spomenik, na katerega bo lahko tudi pred tujci ponosna.

spela sta v Kimberley. Imela sta le nekaj cekinov v žepu, toda že čez deset let je moral Cecil Rhodes na pritisk londonskih Rothschildov podpisati pogodbo z Izakom

Skrivnostni M. R. Rickett, ki je podpisal angleško ameriško pogodbo o eksploataciji narodnih bogastev v Abesiniji v imenu makirane koncesije. Drugi je finančni svetovalec abesinskega cesarja Celosa, ki je pritisnil na listino počat v njegovem imenu. Barnato, ki je bil tako genijalen, da je znal združiti svoje eksploatacijske družbe s konkretnimi. Tako je nastala »De Beers Consolidated Company«, ki je igrala neprestano glavno vlogo na vseh borzah sveta in ki je bil za njenega dosmrtnega predsednika izvoljen Izak Barnato. Pa tudi on je osredotočil vse svoje zanimanje na zlato in dvojbo se je začel. Izak Barnato postane gospodar londonske borze in njegova družba pošilja vedno več zlata na londonski trg, — dvajset, petdeset, tristo milijonov funtov šterlingov.

Toda »Intelligence Service« je že pripravila tla in Cecil Rhodes, ki je molče in žilavo vztrajal v boju s konkurenco, je prešel v ofenzivo ter si priboril naslov »Napoleon of Cap«. Dr. Jameson je opravil ta čas prve naloge. Najprej je dobojeval proti Vilhemu II., proti poskusu s sveto vojno zamorcev proti Angležem in proti gverilski vojni Buror. Nadaljni njegov uspeh je polom družbe »De Beers« na vseh evropskih borzah, kar pomeni konec romana Izaka Barnata. Njegova usoda spominja nekoliko na zagonetno smrt belgijskega bankirja Löwensteina. Barnato se je namreč »krčkal na parnik v Cape-Townu, da bi se vrnil

Praznična srajca

... uporabljala bom vedno samo
SCHICHTOVO
TERPENTINOVNO MILO
za namakanje pa žensko hvalo

v Anglijo in ustavil finančni pogrom svojih podjetij. Toda kaj se je zgodilo neke lepe julijske noči? Tega ni zvedel nihče — »Intelligence Service« molči. — Toda Izak Barnato je s parnika brez sledu izginil. Nekaj dni pozneje so našli njegovo truplo v morju. Preiskava ni mogla ničesar pojasniti, kakor tudi pri Löwensteinu ne. Govorilo se je sicer o zločinu, o tropični mrzlici, o nenadni blaznosti, toda navzlic temu je ostala smrt Izaka Barnata zagonetka.

Kmalu potem se je angleška lordska zbornica odločila za vojno v Transvaalu. Ta je že del zgodovine, toda k nji je treba pripomniti, da je prinesel Dr. Jameson z »Intelligence Service« vstevši »Cecila Rhodesa« Angliji v naročje najbogatejše zlate rudnike na svetu.

Zgodovina se ponavlja. Cecil Rhodes je zamenjal na črnem kontinentu J. W. Rickett, ki tudi ni član »Intelligence Service«, toda ta ga drži na vajeti kakor je držala nekoč Cecil Rhodes. Razlika je samo ta, da je zdaj posegla v dogodke močna individualnost Mussolinija, opirajočega se na ves italijanski narod, ki stoji pod vtisom slave antičnega večnega Rima. Zato je pa treba počakati, kakšen odgovor bo dobila ta pot angleške »Intelligence Service«. Gledana skozi tla očala realnih zakulisnih računov, kupčij in spletk, je vojna med Italijo in Abesinijo še tem bolj zanimiva. Le škoda, da tisti, ki morajo v tem krvavem plesu sodelovati, ne vedo, kakšno je njegovo pravo ozadije.

Vannuccio Biringuccio. Njemu je kmalu sledil jachymovski mineralog Agricola, ki je izdal leta 1556 svoje znamenito delo o rudarstvu. V Nemčiji so rabili prvotno za vojaškega stavbenika in inženjerja izraz antwerckmeister. Izraz inženjer se pojavi v Nemčiji prvič leta 1651.

Paraziti na štokljah

Večkrat se zgodijo, da pomoče štoklja mladice z gnezda. So leta, ko je to zelo pogost pojav. Dosedaj ni bilo znano, kaj pomoče štoklja mladice iz gnezda. Ljudje so mislili, da se kaže tu močnejša previdnost staršev, ki regulirajo število svojih potomcev po tem, koliko jim ne morejo preskrbeti hrane. Dr. Szidat je morejore preskrbeti hrane. Dr. Szidat je pa ugotovil, da so iz gnezda pomotoma štoklje močno okužene z dvema parazitskima črvoma. Prvi povzroča vnetje nadnjega dela tankega črevesja, drugi se pa naseli v spodnjem delu črevesja, kjer povzroča rane na črevesnih stenah. Oba torej uničita tanko črevo. Prvi živi najprej v vodnem polju, potem pa preide v zeleno žabo. O drugem še ni znano, kje prebiva najprej, končni njegov gostitelj je pa tudi zelena žaba. Z žab preide oboja črva na štoklje, kjer končata svojo življenjsko pot.

Malde štoklje, ki požrejo s hrano več teh parazitov, obolijo, nehaljo poznavljati svoje starše pri povratku v gnezdo, nehaljo tudi iztegovati kizume po hrani, končno jih pa stare štoklje umirajoče ali že mrtve pomočejo iz gnezda.

Ure v starih časih

Uro, pa naj bo že žepna ali moderna zapesna, nosimo vedno s seboj, ona je naš spremljevalec povsod. Muzeji kažejo, koliko različen oblik so imele ure, ki jim posvečamo toliko pozornosti, da hočemo, da naj imajo tudi za dno prijetno obliko. Posebno priljubljene so bile v starih časih ure v obliki nož in sadja. Jabolkam, hruskam ali breskvam podobne ure niso bile nič posebnega. Priljubljene so bile tudi ure s pokrovčkom iz kristalnega stekla, da se je videl mehanizem in njegovo kolesje. Često je pa imela ura tudi nalogo opozarjati človeka na minljivost vsega posvetnega. Kazatelj mu je moral, kako hitro čas beži.

Marija Stuart je imela uro iz pozlačene srebra v obliki lobanje. Urmik je bil v ustni votlini, mehanizem v lobanji in pod čelom, obraz je bil pa okrašen s svetopisninskimi figuricami. Pobožni ljudje so imeli v starih časih tudi ure v podobi križa. Velike umetniške vrednosti so bile ure, vdelane v glavno police ali v prstan. Čim manjše so bile teke ure, tem večja je bila njihova vrednost. Največjo žepno uro je imel neki hrec, tehtala je pol kilograma, najmanjšo je pa izdelal neki švicarski urar; vdelana je bila v svitlenik in merila je v premeru samo 20 mm.

Velik gozdni požar

Mesto Los Angeles je že več dni zavito v ogromne oblake dima in prahu. V okolici divja namreč strahovit preirski požar in vneli so se tudi vsi bližnji gozdovi, da je mesto kakor obkoljeno. V mestu samem je ogenj uničil 100 stanovanjskih hiš, med temi 40 razkošnih vil. Pri gašenju je bilo opečenih 250 ljudi, ki so jih morali prepejati v bolnico. Samo v mestu je ogenj povzročil milijon dolarjev škoda.

V neposredni bližini mesta je gradilo novo cesto 47 kazencev, ki jih je ogenj zajel in so najhujši postali žrtev plamenov. Boje se tudi za usodo mnogih kovbojev, ki niso mogli uiti s strahovito naglo razširjajočemu se preirskemu požaru. Iz Los Angelesa je odšlo na pomoč več reševalnih kolon katerih člani so opremljeni s plinskimi maskami.

Nemogoča hitrost

Prijetna dama čita v romanu: Bila je tako presenečena, da je v eni minuti večkrat menjala barvo obraza. — Kako neki je to mogoče? Saj se vendar ni mogla v eni minuti večkrat nagraditi in razočarati.

Pravo ozadje italijansko-abesinske vojne

Slovita angleška »Tajna služba« ima tudi tu svoje prste vmes — Zgodovina se ponavlja

V centrali angleške »Intelligence Service«, v pisarni sekcije poročevalske službe za »Colonial Office« visi ogromen zemljevid črnega kontinenta — Afrike, vanj so pa zataknejene majhne zastavice, ki kažejo bazo angleške trgovine. Te dni so se jim pridružile nove zastavice, ki jih je zataknil na ozemlje Abesinije J. W. Rickett in sicer v neposredni bližini Sudana, tega ogromnega angleškega skladišča bombaževine, kjer je Nigerijska skladišča rastlinskih olj, Transvaal pa zlata in demantov. Pri pogledu na ta zemljevid se človek nehoti spomni, kako so francoski pomorščaki iz Dieppa v 14. stoletju odkrili bazo traucoških ekspedicij. Richileu je pa z realizmom kraljevskih vlad in močno podporo preskrbel z vsem potrebnim francoske trgovce v prekmorskih deželah. Po njegovi smrti je Colbert vsestransko podpiral Andre Bruea, enega največjih mož dela v zgodovini človeštva.

Napoleon je bil končno poražen. Angleži so lahko razvili svoje zavzete ateni in ki so jih bili tako rekoč zavzeli Francozi, a družbe ustanovljene po vzorcu proslule »Company des Indes«, je dobila peščica lordov: »African Lakes Company«, »British South African Company«, »Chatered of Nigeria«, in »Chatered Company«, ki je vodila eksploatacijo demantnih polj v Transvaalu in tako, kakor vidimo zdaj v Abesiniji so šle tudi takrat masne kupčije pred oboroženimi osvajalci.

Vsak važnejši dogodek človeštva moremo prav razumeti če se časovno primerno umaknemo od njega. Vzemimo samo sodobno borbo za petroleje, epopejo polkovnika Lawrencea francosko angleško tekmovalstvo v bližnjem orientu oziroma ateni tati v Marseillu, italijansko-abesinski konflikt z »Intelligence Service« in Rickettom v ozadiju ali zdaj v osrednjem tipično pustolovščini Cecil Rhodesa, ki se ga je za vedno prilepilo ime »Napoleon of Cap« kakor ga je nazval kralj londonskih novinar-

jev W. S. Stead. Cecil Rhodes ni bil sicer član »Intelligence Service«, toda ta genijalni trgovec je bil tako vpliven, da je stala »Intelligence Service« in mu dodelila političnega agenta dr. Jamesona iz Foreign Office.

Pojdimo še nazaj. Kraljica Viktorija je hotela dobiti krimsko vojno in menda je zbolela zaradi žalosti, ker Sebastopol ni padel. A krimska vojna je ena izmed tistih, v katerih je Intelligence Service prvič igrala važno vlogo. Kraljica Viktorija tega ni pozabila in zato je dobila »Intelligence Service« od nje za Južno Afriko proste roke Cecil Rhodes je postal namreč absolutističen kontrolor demantnih polj v Kimberleyu in realizator trgovskega trasta. Dr. Jameson je pa pripeljal ta čas ekspedicije »da bi proučeval kraje«.

Tedaj so hoteli Portugalci uveljaviti svoje pravice do dela demantnih ležišč Cecil Rhodesa Jameson je nemudoma obvestil London in angleška eskadra se je zasedla pred Lisabono, pripravljena bombardirati mesto, če bi se portugalska vlada ne opravičila. Kaj zato, da so imeli Portugalci 500 let v rokah deli te kolonije in da so bili »landski naseljenci« »Buri« naseljeni tam od leta 1600? Toda od leta 1850 so Angleži že rovarili proti Buror in delovanje njihovih agentov lahko zasledujemo v arhivu »Intelligence Service«. Tedaj so bila pa odkrita ležišča zlata v okolici Johannesburga. Bratje Strubenovi so ugotovili, da se gajo zlate žile pod farme Weldov. Ves svet je objelo hrepenenje po zlatu, prihajali so pustolovci od vseh strani, neznani so hoteli postati kralji. Edini Dr. Jameson je ohranil hladno kri. Agenti angleške »Tajne službe« so podvojili svoje delovanje Cecil Rhodes, ki je bil samo odkril demantna polja je prenesel svoje zanimanje tudi na zlato.

Tu pa stojimo pred čudovito prigodo bratov Barnatovih, potomcev skromnih židovskih trgovcev, pregnanih iz Londona. Pri-

Lion Feuchtwanger:

Žid Süß

Roman

Gasper Dieterle je pa posedal v krčmi. Ni mu bilo treba več prodajati, da je lahko pil žganje. Nepristano se je zbirala okrog njega množica ljudi, prestrašenih in razburjenih. Dočim so ga prej podili od sebe kot postopača in ničvrednega, je veljal zdaj za resnega moža in deležen je bil splošnega spoštovanja. Vedno pestreje je opisoval podrobnosti in nazadnje je sam verjel, da so mu podili židje umorili njegovo zadnjo oporo. Kot najzanesljivejši dokaz je navedel to, da je bil nesrečni otrok rojen na sveti večer in ko se je s tem skrivnostno razširjenih ledenomodrih oči pobahal, so vsi ostrmeli in ga molče gledali. To je bilo namreč dokazano dejstvo in tako je bilo zapisano v vseh knjigah, da so v božični noči rojeni otroci v posobi in nevarnosti, da postanejo žrtve židov.

Zlasti ženske so globoko sočustvovali z njim. Saj jim je bil stvarni primer, da so svoje otroke še skrivneje čuvali kakor poprej. Prinašale so mu v akovrstne jedi, pečene in kuhane. Njegov opuhli obraz je dobil barvo, njegovi rjasti, mrožji brki so bili počesani, le

65

gnili, počrneli zobje so mu bili še ostali. Neka vdova po peku se je pa resno ukvarjala z misljo, da bi se omožila z ubogim zapuščenim možem, ki so mu bili židje prizadejali toliko gor a.

7.

Telesni zdravnik dr. Vendelin Breyer je pregledoval vojvoda. Bil je suh, visok mož, izredno vreden in priazen, širokih kretenj. Njegov votli glas je prihajal globoko iz prsi. Smejal se je mnogo in plaho, nešteto krat je prosil odpustanja, skušal je umiriti svoje dognanje z dobrimi, plahimi ponesrečenimi šalami. Vojvoda je bil siten bojniki, kolega Georga Burkhardta Seegerja je bil pretepel s ploščato stranjo nočja, malo je manjkalo, da ga ni ubil. Tudi je rad razbijal s eklatance z zdravili na glavah svojih zdravnikov. — Kaj zdaj? — je zarohnel vojvoda na zdravnika. Dr. Vendelin Breyer se je skušal izmuzniti iz njegove bližine. — Neznatna goutte militaire — je zajekal s svojim volim glasom, — povsem neznatna brezpomembna »goutte militaire«. Ker je vojvoda mrko molčal, je hitro pripomnil: Vaši Svetlosti si zaradi tega ni treba beliti glave. Ta bolezen nima nič skupnega z neprijetno spolno ali francosko boleznijo. Francosko bolezen dobi moški od ženske; ta pa naravnost od hudiča, dočim je bolezen Vaše Visokosti nekaj čisto drugega. To nič drugega

nego, rekel bi, nahod vašega najvišjega mehurja. Z božjo pomočjo bo Vaša Visokost v dveh, treh mesecih zopet zdrava. Dovoljujem si še najpompnejše pripomniti, da je taka bolezen čisto vsakdanja pri vseh velikih vojskovodjih kršćansva. Iz kronik je razvidno, da sta jo imela tudi velika antična generala Aleksander Veliki in Julij Cezar.

Vojvoda je zdravniku mrko namignil, naj se pobere. Zdravnik je med globokimi pokloni smuknil skozi vrata.

Po njegovem odhodu je Karel Aleksander srdito zaklel in udaril z maršalsko palico po porcelanasti figurici, da se je razletela na drobne kosce. V mlajših letih je imel dvakrat to grdo bolezen, toda takrat ni vedel, od koga. Zdaj je pa vedel. O ta svinja umazana! Tako lepa in mikavna je bila na odru, oči so igralo tako dražestno, kramljala je tako izkušeno in prijetno. Tako krepostna se je zdelala, ta deklina! Zdaj pa vidi, da je sama grdobija, parada in dišave. Strup in hudiča ima v telesu. Prokleta deklina! On ji že pokaže, pretepsti jo da, s šibami jo požene iz dežele.

Zadovoljil se je potem s tem, da je morala vlačiti po ulicah mesta voz gnoj, kakor so bile kaznovane žene, ki so jih zasačili v zakonolomstvu. V platnem spodnjem krilu je morala debeluhasta žolita Napolitanka vleči po mestu svoj tovor gnoj, plašno in zbegano so

zrle njene žive oči, velika tabla z napisom: »Vlačuga«, ji je visela za vratom. Meščani so mlaskali sočutno: škoda, da tega niso vedeli prej. Predno se je skisal, je bil ta sok gotovo zelo sladak in vsak bi ga bil rad dobil svojo žličico. Žene so ji pa pljuvale v obraz in jo polivale s pomijami. Tako so jo zapodili iz mesta bolno in brez belica.

Isto bolezen kakor vojvoda, sta si bila pa nakopala tudi general Remchingen in zamorec.

Remchingen in Karel Aleksander sta sedela skupaj in preklinjala ženske. Vojvoda je preganjal Süssa s strupeni mi dovtipi. Le-ta jo je imel tudi, najbrž prvi, pa je odnesel zdravo kožo. Sam vrag vedi, s kakšno črno židovsko čarovnijo si je pomagal, da se ni okužil.

Toda plavalasi ekspedicijski svetnik Götz je bil ves zbehan. On edini je poznal zvezo. To bolezen je bil dobil od natakarike »Pri modrem kozluc. Prepustil jo je bil italijanski pevki, ki jo je smatral za veliki nedolžnosti za svojo ljubo ženo in ljubico. V drugačnih okolnostih bi bil smatral za svojo sveto dolžnost vse popraviti in celo oženil bi se bil z Italijanko. Tako pa, ko se je v dvornih krogih s spoštljivim nasmehom šepetalo o lahki, galantni vojvodovi boleznini in ko je Götz polagoma spoznal, da je on, najpogornejši in najponižnejši sluga, naprtil svojemu gospodarju to

kočljivo in nečisto bolezen, je zaplesal ves svet okrog njega. Da je mogel on pri svoji lojalnosti nakopati svoj mu knezu to nečisto zlo, da je bil on, čeprav nedolžen, vendar le skrivno take sramote, to ga je strilo. Najprej je sklenil, pogrniti si kroglo v glavo, pozneje je pa prišel do spoznanja, da je vsega kriva ta vražja Napolitanka. Ona je bila kriva, da je nehoti in nevede nakopal svojemu od boga poslanemu vladarju tako strašno zlo. Otrsedel se je torej vse krivde, naprtil jo je pevki in s škodoželjnim zadovoljstvom je gledal kako je vlekla svoj voz gnoj.

Toda Napolitanka je resnično ljubila mladega, neizkušnega moža kakor lan plavih las. Ni ga izdala č prav bi se bila morda s tem rešila. Ko so jo ostrmočeno in zaničevano vodili po ulicah, je mislila samo nanj. Premikala je ustnice, ljudje so mislili da molči, ona je pa samo izgovarjala tiho in morda nemo svoje volje njegovo ime z nežnimi prilastki. Po glavi so ji rojile stare pravljice o princu, ki je povzdignil heračice v princeso. Le-ta se bo pojavil, a v e to trpljenje je samo mora in težke sanje. Zgrudila se je šele, ko so jo odpeljali čez mejo in ko ni zaslišala od njega niti besedice.

Pet knjig za 20 Din vam da edino Vodnikova družba

MALI OGLASI

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par. davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

ZA ZIMO VAM NUDI
pernate odeje po Din 500-600-
650-700, svilene odeje, izgotov-
ljene pernice od 230 do 450,
odeje iz vate, volne in puha po
najnižjih cenah. Pred nakupom
drugje, pogledite pri meni.
RUDOLF SEVER
Marijin trg 2. 33/L

HUBERTUS
moški in damski nepremočljiv,
250 Din, otroški s kapuco 145
Din, trenčkot impregniran sa-
mo 420 Din, pumparice od Din
48.— naprej dobite pri Presker
ju, Sv. Petra c. št. 14 74
Sveže najčistejše norveško

TRGOVSKA LOKALA V KRA-
NJU se oddata v najem: »den
na glavnem trgu, na prometnej-
ši Prešernova cesta, priporo-
čljiva za vsako trgovino, drugi v
predmestju Kranja, cesta na
Golnik, za trgovino v deželni
pridelki, nilinskih izdelki. Spre-
čajo ali drugo obrt, oba radi
odselitve po nizki ceni. Pojasni-
la daje lastnik Frane Majdič,
industrijski mlin Vir — Domža-
le. 3015.

KAVERNA STRITAR vsaki
večer koncert, salonski orke-
ster, pjevalce. Odprto do 4
zjutraj. 78/L

NAJČENEJŠI zajtrk in ve-
čerjo ter najboljši mlečni iz-
delki, najceneje v Mlekarni
Naklo. Erjavčeva cesta 2 na-
sproti dramskega gledališča in
na stojnici Ljubljani živinski
trg 2885

IVRKA
A. & E. SKABERNE
Ljubljana — javlja da jemlje
do preklica v račun zopet
HRANILNE KNJIZICE
prvovrstnih ljubljanskih denar-
nih zavodov (Mestne hranilnice,
Ljudske posojilnice itd. 24/L

GRAMOF. PLOŠČE

zamenjavamo: Za 3 stare
in doplačilo Din 30.— do-
bate eno novo po tabli!

elektrotor
PASAJA NEBOTIČNIK

STARO ZLATO, izrabljeno zla-
to zobovje in srebrne krone ku-
pujem. B. Rangus — Kranj,
zlatar in juvelir. Zaloga ur, je-
dilinega pribora i. t. d. 3033.

GRAFOLOG IN HIROSOFO
N. Sadluciki odpotuje! Ostane
še v Ljubljani do 9. novembra,
potem Maribor. Čita: karakter,
preteklost, sedanjost in bodo-
čnost. Sprejema: vsak dan od
9 — 12 in od 2 — 7. Naslov:
Ljubljana, Hotel »Stone«, soba
64 3040

Raznašalca

(kolesarja) za raznašanje lista za STOŽICE
in JEŽICO sprejme takoj uprava »Sloven-
skega Naroda« V pošte pridejo le oni, ki
stanujejo v Stožicah ali na Ježici.

STANOVANJA

Beseda 50 par. davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

STANOVANJE
2 — 3 sobno, lepo in čisto se
oddaja tik postaje Polje s 1. de-
cembr. Poljinar Anton, Polje
60. 3041.

ENOSOBNO STANOVANJE
s prilikami se takoj odda.
Tržaška c. 12. Glince. 3046.

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

GOSPODARSKA trgovsko in go-
spodinjno naobrazena, vajena
šivanja išče kakršnokoli zapo-
slenje. Ponudbe pod »Zmožnac«
na ogl. odd. Slov. Naroda 3032.

DRUŽABNIKA iščem za vele-
trgovino vina in dobro vpeja-
no restavracijo v Ljubljani. Po-
nudbe na upravo pod »Donosno
podjetje« 3042.

PRODAM

PRODAM MUNGO (Mandel) za
likanje perila. Cena nizka. Mle-
karna Erjavčeva 2. 3039.

RABLJENA KOLESA
šivalni stroji, otroški vozički,
glasbila, pohištvo i. t. d. poceni
kupite pri »PROMET« (na-
sproti križanske cerkve) 3027.

SVETLI PREMOK
560 kalorij: 1 tona, kosovce 385
Din, 50 kg v vrečah 22 Din, bu-
kova drva žagana 85 Din kub.
meter, cepljena 95 Din, bukovo
ogljje 0.75 za kg, dostavljeno na
dom, nudi Putrih, Dolenjska c.
6. 81/L.

DOPISI

Beseda 50 par. davek 3.- Din
Najmanjši znesek 8 Din

GOSPOD, uradnik, star 35
let z dobro in stalno službo z
premoženjem želi resnega znan-
ja s samostojno damo, vdovo
ali ločenko do 28 let starosti.
Na premoženje ne gleda. Resne
ponudbe s polnim naslovom
poslani na upravo »Slov. Naro-
da« pod zvestoba. 3001.

KUPIM

Najmanjši znesek 8 Din
Beseda 50 par. davek 3.- Din

TRGOVINO kupim ali vza-
mem v najem v mestu ali na
deželi s 1. januarjem 1936, ali
nekaj pozneje. Promet najmanj
Din 25 — 30.000. Plačam v
gotovini za Din 40.000 v hr.
knjižici Din 20.000, eventualno
višjo zalogo po dogovoru. Po-
nudbe na upravo »Naroda« pod
»Promet 25« 3030.

PRINAŠAMO VELIKO IZBIRO BLAGA
ZA DAMSKE PLAŠČE IN OBLEKE
VELEMANUFAKTURA
A. & E. Skaberne
LJUBLJANA

Svetlolikalnica

CUČEK
KOLODVOR KA 23.

pere - svetlolika OVRATNIKE
komad samo Din 1.50

Za dobro izdelavo in postrežbo amčim CUČEK.

ZNIŽANE CENE

dvokoles, otroških, igra-
nih, invalidskih vozičkov,
prevoznih tričikljev, motorjev, šivalnih strojev. Ceniku franko.
»TRIBUNA« F. BATJEL, tovarna dvokoles in otroških
vozičkov. LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

Pri izmučenosti se uporablja fiziološki ekstrakt
iz žleze močne in zdrave živali »Kalefluid« — Brezplačno po-
šljemo detaljno literaturo; zahtevajte: BEOGRAD, Njegoševa 5,
Miloš Marković. »Kalefluid« se dobiva v lekarnah in drogeri-
jah — Reg. Sbr. 5/00/32

Mag. št. 49.885/35.

RAZPIS.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani razpisuje javno zmanj-
ševalno ofertalno licitacijo za spodaj navedena dela:

- 1) Stekarska dela (običajna zasteklitve in nadsvetlobe).
- 2) Pečarska dela (peči, štedilniki in oblaganje sten).
- 3) Plesarska dela (okna, vrata in stene). Uradni pro-
račun znaša Din 154.823.80.

Licitacija se bo vršila dne

8. novembra 1935. ob 11. uri v mestnem gradbenem uradu,
kjer se dobe vsi razpisani pripomočki od dne 29. oktobra
1935. dalje.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani, dne 26. oktobra 1935.
Predsednik: Dr. Vladimir Ravnihar 1.

Potrli globoke žalosti naznanjamo vsem prijateljem, znancem
in sorodnikom, da je danes ob 19.30 po daljšem trpljenju, previden
s sv. zakramenti za umirajočce, v 80. letu starosti mirno v Gospodu
zaspal naš oče, stari oče, stric, svak in tast, gospod

Matevž Hartman

gostilničar pri »Figovcu«

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v nedeljo ob 15. iz hiše za-
losti, Tyrševa cesta 13 (gostilna pri Figovcu).

Ljubljana, 25. oktobra 1935.

Ciril Hartman — sin; Helena Košenina roj. Hartman, Fanci Hart-
man — hčerki; Malči Hartman roj. Sušteršič — snaha; Pavel
Košenina — zet; Pavelček, Matevžek, Matejka, Saša — vnuka in
vnukinja in ostalo sorodstvo.

Inserirajte v »Slov. Narodu«

ALI STE ROJENI
MED LETI 1859—1919?

Čitatelji in čitateljice tega lista rojeni med 1859—1919
se lahko napočajo, da najmo navedejo svoje ime in
natančni datum rojenja. Slišan astrolog, katerega znan-
stvena raziskavanja so splošno priznana in obsežno
komentirana v vsem tisku, se je odločil, da bo čita-
teljem in čitateljicam tega lista objavil svoje senzacijske
naizgledne študije na podlagi katere morejo generacije
rojene med 1859—1919 zbolj-
šati svojo eksistenco in do-
seči srečo, zdravje, ljubezen
itd. Ta objava je največje
važnosti ter nudi vsem bra-
kam in bralcem edinstveno
priliko, da uresničijo svoje
želje in dosežejo srečo. Brez
pogrebnega jasnovidnosti gra-
fologije in astrologije vam
bo razjasnila:

1. Vaš značaj, njegove kva-
litete, njegove napake;
2. Vaše izgledne v ljubem;
3. Vaše izgledne v kupčiji;
4. Vaše izgledne v pododo-
vanju;
5. Vašo življenjsko dolžnost;
6. Vaše prijatelje in Vaše
protivnike;
7. Vaše sovražnike, zahrbt-
nosti, krivične obdolžitve
itd.;
8. Potovanja, spremembe bivaliča;
9. Zadeve v rodbini;
10. Vse, kar želite zvedeti o loterijskih zadevah.

Čitamo nekaj izmed tisočev shvalnic, katere preja-
ma ta sljajni znanstvenik iz vseh krajev sveta. »Go-
spa Irma Schwarz iz Ljubljane: se zahvaljuje najpri-
snejše, ker je v njenih najtežjih finančnih in nepri-
jetnih položajih njegov nasvet igrala v loteriji in za-
dela 150.000 Din.«

Pišite brez odloga, pošljite še danes Vaš rokopi v
rojstni datum ter 30 Din kot honorar za Vašo pošto.
analizo in horoskop natančno in stalno adreso:

Grafološki bureau — CELJE
POŠTNI PREDAL 106

Umrl je včeraj naš dolgoletni in priljub-
ljeni gostilničar, gospod

Matevž Hartman,

meščan ljubljanski.

Krenega prijatelja Matevža ohranimo
v najlepšem spominu.

Ljubljana, 26. X. 1935.

GOSTILNA PRI FIGOVCU.